

UN GIR CON IJ TRANVAJ ÈSTÒRICH A TURIN

Ai 17 ëd mars a l'han pijà l'andi ij festegiament për arcordé ij 150 ani da l'Unità d'Italia e, con l'ocasion, un tranvaj èstòrich a l'ha fàit ëd gir për le contrà dël sénter sitadin portand a spass chi a l'avia gòj ëd monteje ansima. La vitura a l'era la 116, un tranvaj che a compia pròpi col di li ij 100 ani; an efet a l'é un-a dle 130 viture costruie da la dita Diatto, na fàbrica che, ant ël 1911 quand ch'a j'ero arcordasse ij 50 ani dl'Unità, as trovava sle rive dël Pò, davzin a la cesa dla Gran Mare. Ant lè scond dòp-guèra le viture a j'ero stàite butà, pòch a la vira, feura servissi o trasformà an tranvaj për manutension.

La vitura 116 con ij sò 100 ani

L'avocat Stefano Cerrato mentre ch'a spiega

An particolar, costa vitura a l'era stàita restaurà 'nt ël 1976 e peui dovrà për porté an gir për la sità ij maschà dle scòle elementar, dventand famosa coma 'l «Tram dei ragazzi». Al principi dël 2000 a vnìsìa trasferìa a la stassion ëd Sassi e a restava fèrma ambeleli fin-a al 2006 quand che, dòp d'esse stàita torna revisionà e butà an régola, a tornava a fé servissi.

Tutun tornoma al nòstr gir sël tranvaj! Ai 27 ëd mars, nopà, a l'ha pijà 'l via, con tant ëd taj dël bindel tricolor da part dël Sindich Chiamparino, la stòrica linia 7, ansima a la qual a vniran dovrà ij tranvaj con carej ch'a armontò al period ch'a va dal 1930 al 1960. As trata d'un pèrcors circolar che, passand arlongh a le grande leje ch'a giro dantorn al sénter èstòrich, a colèga 'l cheur ëd la sità (piassa Castel) con le stassion ëd Pòrta Neuva e Pòrta Susa tocand ëdcò la zòna comersial ëd Pòrta Palass.

El Sindich dòp dël taj dël bindel

Costa linia a restrà an fonsion tuti ij di, fin-a a la fin ëd le manifestassion, con orari da set e mesa dla matin fin-a a set e mesa dla sèira 'd mincadì, mentre che 'nt ij di 'd festa a tacherà a giré mach da neuv ore dla matinà. A farà part ëd la grija dij trasport urban ëd Turin e donca ij viaggiator a podran dovrela con ij bijèt normaj e j'abonament an vigor. Èl pèrcors a l'é longh apoprè 7 km, coma a l'é disse a l'é an riond e donca as peul semper torné al pont ëd partensa e ij tranvaj a viageran ant ij doi sens ëd marcia. (Vardé 'dcò la mapa).

Se un a sara j'euj, viaggiand su coste viture ch'as pòrto tacà a la carosseria ij pèrfum ëd j'arcòrd ëd na Turin ch'a-i é pì nen, a podrà sente ant j'orije 'l refren ëd na famosa canson ëd Gipo, mässig cantor ëd cola sità ch'a sè smasiss ant la memòria: «...a Pòrta Palass, andoa ch'a gira 'l set, vendo tabach, cartin-e e sigarèt...».

STÒRIA DLA LINIA 7

L'ideja da la qual a l'era nassuje la circolar 7 a l'era cola d'arpropon-e la famosa «Linea dei viali» gestia, da la fin ëd l'Eutsent a l'inissi dël Neuvsent, da la «Società Belga» ch'a l'avia an concession na bon-a part ëd le linie 'd tranvaj ëd la sità. As tratava dla circolar «G» ch'a l'avia 'ncaminà sò serviss ai 15 d'avril 1893 con cap-linia an piassa Statuto e a passava travers ëd piassa Solferin. Rispet a col trassà originari ancheuj la linia 7 a l'ha la variant ëd core arlongh a cors Vinzaglio, ma sòn perchè ij binari an piassa Solferin a-i son pì nen.

Ai 12 ëd giugn dël 1924 la linia «G» a vnisia 'ncorporà 'nt la grija dl'ATM con la neuva denominassion ëd linia 16, tutun a

Al di d'ancheuj as treuva pì nen, se a-i fussa a vnirà nen rispetà

l'avia guernà, për un bel fàit d'ani, la veja denominassion ëd «Linea dei Viali». Ant j'ani apress ël pèrcors circolar a l'era stàit èslargà e l'é ancora ancheuj ël midem. Për fé an manera che la linia stòrica dël 7 a surmontèissa col dël 16 ël pèrcors a l'é stàit na frisa modificà 'nt ël tòch fra contrà Academia Albertin-a e Rondò Rivela. Cost pèrcors sernù a l'é tutun «antich» perchè contrà Academia Albertin-a a vèdla 'l passagi dij tranvaj fin-a dal 1859 (la linia «D» ëd la Società Belga) rivand fin-a ai Giardin Reaj, fin-a da soa oertura 'nt ël 1923.

Cost serviss 'd trasport pùblich a l'é pensà coma un «Museo an moviment» con na naturala vocassion turistica ma, ai temp midem, ch'a veul andé ancontra a j'esigense dë spostament dij Turinèis ch'a vivo o ch'a travajo 'nt la zòna central. Lòn ch'a fà da distinsion e na frisa da spatuss për costa linia a l'é che ij passëggé a viageran mach su 'd viture stòriche e originaj, ëd fasson da trasformé col ch'a l'é l'itinerari 'd minca di ant un viaggi con n'atmosfera assè particolar.

Donca lasseve nen scapé l'ocasion ëd fé 'n sàut ant ël vòstr e nòstr passà e arvive (për chi a l'é già na frisa pi anans con l'età) ëd moment bej o meno bej ëd la stòria 'd Turin. Buteve l'ànima an pas se i trovereve la famosa vitura 116, serché d'avèj rispet për ij sò 100 ani!

Beppe Lachello

I veuj dije 'n mersi particolar a l'ATTS (www.atts.to.it) ant le pèrson-e dl'avocat Stefano A. Cerrato e dël dotor Giampiero Bottazzi ch'a l'han dame, con soe spiegassion bondose, la possibilità dë scrive cost articol.

Tute le fòto a son ëd B. Lachello